

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno studenta:	Mgr. Klára Přenosilová, Ph.D.
Téma práce:	Občanskoprávní aspekty samořiditelných vozidel
Rozsah práce	přibližně 231 normostran
Datum odevzdání práce:	8. 10. 2024
Oponent rigorózní práce:	JUDr. Mgr. Martin Šolc, Ph.D.

Rigorózantka předkládá svoji úspěšně obhájenou disertační práci a žádá o její uznání jako práce rigorózní.

1. Aktuálnost (novost) tématu

S ohledem na technologický vývoj v uplynulých letech se poloautonomní i plně autonomní vozidla stále realističtěji jeví být budoucností automobilové dopravy. S jejich využitím v dopravním provozu je nicméně spojena celá řada právních otázek včetně těch občanskoprávních. S ohledem na význam právem chráněných hodnot, které jsou těmito otázkami dotčeny, je třeba hledat vhodné odpovědi již dnes, kdy se s plně autonomními vozidly na českých silnicích (na rozdíl od některých jiných zemí) nesetkáváme. Téma je aktuální a relevantní.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Předně je třeba zdůraznit, že předložená práce byla původně vypracována jako práce disertační. Téma by snad pro rigorózní práci bylo až příliš široké a ambiciózní, s ohledem na rozsah a hloubku práce disertační je nicméně třeba jej hodnotit jako vhodné a přiměřeně náročné. Náročnost tématu zde spočívá zejména v ambici pojmout občanskoprávní aspekty autonomních vozidel celistvě (srov. s. 8), což nezbytně zahrnuje i některé teoreticky a prakticky značně

komplikované otázky. Autorka se rovněž zabývá etickými aspekty problematiky, které jsou v kontextu tématu práce významné a jen těžko od právní úpravy oddělitelné. Práce má definovány vhodně zvolené a poměrně detailní hypotézy. Metodologický rámec je vymezen dobře.

3. Formální a systematické členění práce

Stavba práce je logická a z formálního hlediska vhodná. Autorka nejprve vymezuje klíčové pojmy a koncepty (jako je klasifikace autonomních vozidel, věc v právním smyslu, právní osobnost apod.). Dále se zabývá stěžejními tematickými okruhy práce, kdy pohlíží na autonomní automobily v kontextu smluvních vztahů, etiky a deliktního práva.

4. Vyjádření k práci

Autorka předložila relativně ucelené pojednání o řadě významných občanskoprávních aspektů provozu autonomních vozidel v silniční dopravě. Prokazuje přitom dobrou orientaci v pojednávaných tematických okruzích, tj. zejména v právu smluvním a deliktním, ale také autorském. Rovněž vzhled do etických otázek je informovaný a relevantní. Autorka přitom pracuje s recentní odbornou literaturou, ke které přistupuje kriticky, hodnotí předložené argumenty a přichází s vlastními závěry.

Považuji za velmi chvályhodné, že autorka nehledá „senzaci za každou cenu“ ve smyslu návrhů zcela nových až převratných (ale mnohdy také zbytečných) právních řešení, k nimž podobná futuristická témata mohou svádět. Naproti tomu se poctivě zabývá možnostmi interpretace a aplikace platné právní úpravy tak, aby byly naplněny možnosti regulace měnících se okolností společenského života.

Autorka tak vytyčenému cíli celistvého pojetí občanskoprávních aspektů problematiky v zásadě dostává. Jde o cíl velice ambiciózní, bylo by tedy jistě možné hledat oblasti, kterým se autorka mohla přeci jen věnovat více (např. uplatnění odpovědnosti za škodu způsobenou věcí samou o sobě dle § 2937 OZ), nemělo by to však valného smyslu. Výjimkou, o které soudím, že v práci spíše měla být pojednána, je nicméně oblast ochrany osobních údajů. Je škoda, že se této problematice (které je přitom s ohledem na velký objem dat získávaných autonomními vozidly, široké možnosti jejich využití a s nimi související komerční potenciál velmi významná) autorka vůbec nevěnuje. Jistě může jít a nejspíše šlo o vědomé rozhodnutí autorky učiněné z důvodu

rozsahových možností práce, bylo by nicméně vhodné takové rozhodnutí v práci odkrýt a zdůvodnit. Zejména na úrovni práce rigorózní však jde jen o drobnou poznámku na okraj.

V souhrnu je práce zajímavým, informovaným, kritickým – a přínosným – příspěvkem do diskuse o tématu, s nímž se pravděpodobně budeme setkávat stále častěji.

Rigorózní práce nemá za účel ověřit způsobilost autora k samostatné výzkumné činnosti na úrovni práce disertační (srov. § 47 odst. 4 zákona č. 111/ 1998 Sb., o vysokých školách), nicméně „*prokazuje schopnost samostatné činnosti v oblasti výzkumu, vývoje nebo další samostatné tvůrčí činnosti*“ (čl. 4 odst. 3 rigorózního řádu Univerzity Karlovy, IV. úplné znění ze dne 12. 8. 2021). Rigorózní práce tak namísto kompilace či katalogu dosaženého poznání, který ještě stačí na úrovni práci diplomové, přináší alespoň částečně nové poznatky, argumentační linii či jiný původní přínos odbornému diskursu. Tento požadavek byl v předložené práci naplněn.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Podle autorky je hlavním cílem práce „ <i>analýza občanskoprávní povahy autonomních vozidel a softwaru autopilota a analýza občanskoprávních vztahů, které v souvislosti s nimi vznikají, a dále též prozkoumání vybraných etických hledisek s autonomními vozidly souvisejícími</i> “ (s. 10). Tento cíl byl naplněn.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Samostatnost při psaní práce hodnotit nemohu, nemám však žádný důvod domnívat se, že by autorka nepostupovala samostatně. Žádné známky plagiátorství jsem v práci nenašel.
Logická stavba práce	Stavba práce je logická a z formálního hlediska vhodná.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Práce se zdroji je kvalitní. Autorka čerpala z rozsáhlé pramenné základny zahrnující odbornou literaturu (s relevantním zastoupením zdrojů v anglickém a německém jazyce), právní předpisy (evropské, české, francouzské, rakouské, slovenské a německé) i judikaturu (včetně rozhodnutí soudů německých, francouzských a SDEU). Citace jsou v práci používány správně a za konzistentního použití citační normy.

Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka provedla analýzu v hloubce vyhovující požadavkům na disertační práci; na úrovni rigorózní práce jde tím spíše o analýzu nepochybně dostatečnou.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Grafická úprava práce je dobrá.
Jazyková a stylistická úroveň	Z jazykového a stylistického hlediska práce odpovídá požadavkům na práci kvalifikační. Text je čtivý a přehledný, bez gramatických chyb zásadnější povahy. Zcela formální a jen drobná výtka může směřovat k psaní velkých písmen, kde být nemají (název zákona, název země v adjektivu...). Velmi výjimečně se v textu objevují ne zcela srozumitelné formulace (např. zdánlivé rozlišování jedinečných a fiktivních děl na s. 24).

6. Přípomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práce splňuje požadavky kladené na práci rigorózní. Doporučuji ji proto k uznání za rigorózní práci a udělení titulu JUDr.
---	---

V kapitole věnované etickým otázkám představujete argumentaci některých autorů, podle nichž by bylo eticky přijatelné, pokud by autonomní vozidlo v případě nevyhnutelné kolize upřednostnilo ochranu více osob i za cenu usmrcení nižšího počtu osob, případně dokonce za cenu usmrcení osob s určitým vymezeným znakem (např. starších lidí), např. při změně směru jízdy před srážkou. Byla by taková řešení v souladu s platným českým právem, a pokud ano, za jakých okolností? Na jaké překážky bychom zde mohli narazit?

Přichází podle Vašeho názoru v úvahu také uplatnění skutkové podstaty odpovědi za škodu, kterou věc způsobila sama o sobě (§ 2937 OZ)?

V Praze dne 5. listopadu 2024

---

oponent